

vifer sig Banfælighed ved en Forsætning, da strax at gribe til at foretage Forandringer i den. Enhver Forsætning maa have sin Brovetid, en Tid, i hvilken den kan vore sig stærk. Det er det, man kalder den historiske Udvikling. Der er ingen virkelig forsætningsmæssig Tilstand, som bliver til i noget Land uden gennem en historisk Udvikling, og dersom man stadig standser den historiske Udvikling, hvad enten det nu er ved Omvæltninger fra nedentil eller oven, eller ved vedvarende Forsætningsforandringer, bliver man aldrig fri for den Fæbertilstand, som nødvendigvis maa gaa for sig gennem hvert Folks Forsætningshistorie. Man kommer aldrig ud deraf ved, at der kastes nyt Stof ind. Hvad hjælper det nu at komme med nye Tillæg til Grundloven, naar man har været saa lidet enig om den nuværende Forsætning af 1866? Kan Nogen nære Tvivl om, at disse nye Tillægspargrafer ville blive Gjenstand for ny Forsættelse og nye Fortolkninger, som ville vække ny Strid, naar man allerede ikke har kunnet nøies med de saa klare og bestemte Regler, og ikke har kunnet holde sig indenfor Reglerne i § 49, som uimodsigelig baade ere klare i deres Form og vare saa klart motiverede ved deres Fremkomst. Hvorledes kan man gjøre sig nogen som helst Forventning om, at det skulde være en Garanti for fremtidige rolige Tilstande, at man tilføjer nye Bestemmelser, som ikke ere en Smule klarere, tværtimod langt mindre klare, end alle de Bestemmelser, som have staaet fast siden 1849, som i en Række af Aar ikke have været omstridte, og som dog saa have viist sig saa svage, at de ikke have kunnet staa imod den Lidenfærdighed, der følger med Partivæsenet. Nei, Grundlovsforandringer er til ingen Hjælp i Tilstande som de nuværende, det er ikke Veien, det er kun Veien længere ud i Ulføre.

Men fordi der ikke er Tale om Grundlovsforandringer, derfor vil jeg ikke paastaa, at der ikke kunde være god fornøstlig Mening i en Forhandling om Grundloven. Der kan vel være al mulig Anledning til, under Forhold som de nuværende, hvis ellers Betingelserne ere til Stede fra alle Sider, at se at naae fuld Forsættelse af den nu gjældende Grundlov, det vil sige fremme den historiske Udvikling derigjennem, at man med forenede Kræfter søger at naae den Forsættelse, som den historiske Udvikling ellers vil tvinge os til, søger at komme til Klarhed om, hvad Grundloven i Virkeligheden har villet, og i Tvivlstilfælde, hvilken Tilstand, der da skal hævdes, hvad der skal gjælde i saadanne Tilfælde i Følge den nuværende Grundlovs oprindelige og virkelige Mening. En saadan

Forhandling mellem vedkommende Myndigheder vilde efter min Mening utvivlsomt, naar ellers Betingelserne ere til Stede, være særdeles nyttig. Jeg vil for mit Vedkommende ikke afvise en saadan Forhandling, og Formen for en saadan Forhandling kunde være en Grundlovsforhandling, men skal saadan Forhandling føre til authentisk Fortolkning, saa er der kun en eneste Form, hvorunder en saadan authentisk Fortolkning kan fremtræde, og det er netop som Grundlov. Der kan ogsaa fremkomme en Fortolkning, som ikke behøver at finde sit Udtryk i Lovsform, saaledes som det er sket i mange Lande, hvor saadan Forhandling har ført til et Grundlag, af hvilken der har udviklet sig en Praxis, som gennem Aarhundreder har været Vedtraad. Men hvad der er Hovedbetingelsen, det er, at saadanne Forhandlinger føres med det Formaal for Die, at hævde og klare Forsættelsen og Mændene i den nuværende Forsætning.

Jeg kommer herved til noget nærmere at omtale den nuværende Forsætning og dens Forhold baade til Forsætningen af 1849 og til Forsætningerne i andre Lande, da det har været et af Argumenterne, som almindelig er brugt, for, at der var Grund til her at komme ind paa nye Experimenter med Forsætningen. Forsætningen af 5te Juni 1849 var, hvad jeg vilde kalde en ren parlamentarisk Forsætning; den lagde hele Magten og hele Myndigheden i Folkethingets Haand. Folkethinget havde i Følge Forsætningen af 1849 det ikke blot i sin Magt at kunne standse, hvad det skulde være, men det var tillige stærkt nok til hurtigt og virksomt at skabe, hvad det skulde være. Landstinget kunde Intet standse og Intet skabe. At det Intet kunde skabe, det vil Enhver indrømme, men det kunde heller Intet standse. Landstinget kunde naturligvis imidlertid stoppe op; men om en egentlig virkelig langvarig Modstand kunde der fra Landstingets Side efter Forsætningen af 1849 slet ikke være Tale, og det, fordi Landstinget var afhængigt af den almindelige Valgret. Denne havde Hals- og Haandret over Landstinget. Det var den store Hovedegenfærdighed ved Forsætningen af 1849, at der var Een, der regjerede, og det var den almindelige Valgret. Forsætningen af 1849 var saa klart og fyldigt et Udtryk for den almindelige Valgret, som nogen Forsætning kunde være, og Landstinget var efter Forsætningen af 1849 blot i Stand til at gjøre den Modstand, man vilde have, at Landstinget skulde gjøre, nemlig at stoppe en Sag noget op og fremtvinge en rolligere Forhandling, men at rejse en Konflikt mod den almindelige Valgret, det